

NOVINY MĚSTSKÉHO ÚŘADU VE SVOBODĚ NAD ÚPOU

XXXIV. ročník / číslo 870 / ÚNOR 2023

Vydavatel: Město Svoboda nad Úpou, nám. Svornosti 474; Reg. číslo: MK ČR E12866

Redakční rada: Mgr. Petr Týfa, Ing. Ivana Balcarová, Ing. Helmut Ruse,

Ing. Michal Krტიčka, Alice Bartoníčková / Cena: 6 Kč včetně DPH

Úvodník

Vážení spoluobčané,

v únoru si připomínáme neblahé 75. výročí komunistického převratu u nás. Přípravoval se již v průběhu 2. světové války a spousta lidí věřila naději, že bude svět lepší. Celá řada osobností této idealistické myšlenky podlehla, spousta lidí chtěla něco pro druhé skutečně udělat. Pro mladou republiku to však znamenalo něco jiného: konec demokratických voleb, tuhou cenzuru, strašení kapitalismem a imperialismem, ztrátu soukromého vlastnictví a někdejší prosperity podniků, znárodnění firem, násilnou kolektivizaci, zakázaná slova, knihy, písničky a filmy, měnovou reformu a s ní spojenou likvidaci úspor, fronty na zboží, vyhanou vnitřní a vnější propagandu, výhodné udavačství, mučení a likvidaci třídních nepřátel a viníků neúspěchů v budování socialismu s dopadem na celé generace rodin, tuhé kriminály a pracovní lágry, uliční výbory, vykonstruované procesy s nevinými lidmi pod dohledem poradců ze SSSR, přepisování historických faktů, rozpor mezi slovy a činy, sociální inženýrství, zákaz cestování, další vlnu emigrace elit, sledování a vydírání lidí, indoktrinaci dětí (učení nekriticky přijímat ideologii strany), potlačování individuality lidí, nucené kolektivní činnosti atd. To vše ve jménu všeobecného dobra. Stát převzal kontrolu nad životem svých obyvatel, to vše za cenu určitých existenčních jistot, které však byly fakticky vykoupeny ztrátou svobody. Některé sliby se časem uskutečnily. Dostupná zdravotní péče, bytová politika, všeobecné školství, spousta šikovných lidí dělala dobrou reklamu našemu strojírenství, energetice, textilnímu, papírenskému a leteckému průmyslu, výrobě hudebních nástrojů, hodinek apod. Ani to však nezastavilo postupný úpadek a nekonkurenceschopnost našich výrobků ve světě, zvláště v době normalizace po roce 1968. Systém byl sice ekonomicky dlouhodobě nefunkční, ale s vnitřní schopností i v dnešní době nahlávat lidem, že lze na světě vytvořit utopickou společnost, pokud se zbavíme všech, kteří v ráj nevěří. Třídní nenávisť byla a je obrovskou silou (podobně jakou je rasová), kterou lze velmi snadno manipulovat druhé. Je založena na silných lidských negativních emocích: na závisti, nenávisti, pomstychtivosti a touze po cizím majetku.

Západní a východní principy fungování společnosti a pohled na svět je zcela odlišný. Čechy patřily vždy k západnímu světu, jako království Svaté říše římské i jako republika. A naše mentalita tomu odpovídá. Tlaky imperiálního Ruska vnutit Čechům pod rouškou panslavismu (idea jednoty slovanských národů) svůj způsob života tu je již dlouho a je i dnes patrný. Kulturní a zvykové rozdíly mezi slovanskými národy jsou velké. Jazyková podobnost může

být zavádějící. Když nevycházela všeslovanská myšlenka, zkusilo se to přes marxismus-leninismus, který byl ze SSSR exportován zvláště po 2. sv. válce do různých částí světa (Evropa, Čína, Korea, Vietnam, Afrika, Kuba.) a vedl ke krvavým konfliktům a názorově rozděleným zemím. Dnes po tom všem zbyl pouze nacionalismus.

Je třeba mít stále na paměti, že KSČ (podobně jako NSDAP jako jiný typ dělnické strany) využila demokratického systému k získání většiny v parlamentu, ke kontrole represivních složek a následnému převzetí moci nad státem. Vládu už potom nikomu dál předávat neplánovala. Obě diktatury využili pochopitelně nálad po světových válkách: přerušení mezinárodního obchodu, nedostatek potravin, nezaměstnanosti a chudoby k populismu a snění o zářné budoucnosti. Víme, že žádný ideální systém vládnutí neexistuje. V každém je na prvním a posledním místě chybující a nedokonalý člověk. Ale pro svobodný život je vždy nutná úcta k soukromému vlastnictví, svobodným volbám, nenásilnému předávání moci a rovnosti před zákonem.

Myslím si, že pokud někdo slibuje, že pomůže všem, ve skutečnosti hledá způsob, jak se k moci dostat nebo si ji co nejdéle udržet. Nelze nalézt jednoduchá řešení pro složité věci. Např. inflace není jen problém ČR, ale je to problém globální. Kdo tvrdí, že u nás zastaví inflaci, nemluví pravdu nebo nerozumí problematice. To je problém i dnešní politiky, neboť kdo neslíbí občanům nemožné, nemá šanci být zvolen. Snad se v tomto blýská na lepší časy a uplácení občanů nebude na voliče fungovat. Žít z budoucnosti našich dětí není totiž dobrý politický program.

Racionální myšlení se těžko prosazuje. V době sociálních sítí o to hůř. Objektivní pravda o určitých věcech a dějích existuje, a přesto máme každý nárok se mýlit a tvrdit nepravdu. Pokud ale víme, že tvrdíme nepravdu a úmyslně ji šíříme, tak lžeme s nějakým úmyslem. A svoboda slova neznamena možnost beztrestně lhát o druhých.

Jako většina Husákových dětí jsem měl relativně hezké dětství a rád na tu dobu vzpomínám, přestože doba pro dospělé jednoduchá nebyla. Děti žijí přítomností. Dnes jsem vděčný za to, že jsem podstatnou část života prožil v době, kdy jsem nemusel vstupovat do jakékoliv strany, abych mohl dělat svoji profesi, a aby moje děti mohly normálně žít, studovat a cestovat.

Petr Týfa
starosta

P. S.: <https://www.youtube.com/watch?v=LHGMh5onK5A> – Trutnov na konci 80. let (zdroj: trutnovinky.cz)

Zpracovala: Ing. Ivana Balcarová – tajemnice MěÚ
iva.balcarova@musvoboda.cz

V měsíci únor oslaví svá životní jubilea dámy Věra Malinská, Věra Andršová, Naděžda Tippeltová, Vlasta Vychroňová a pánové Michal Mojsej, Zdeněk Ehl, Jiří Zeman, Vladimír Umlauf, Josef Čermák a Jiří Bernard. Přejeme jim všem do dalších let především hodně zdraví.

Prezidentské volby

Jak dopadly prezidentské volby v našem městě? Zde nabízíme podrobné výsledky:

Volební účast v 1. kole:

	voliči v seznamu	vydané obálky	volební účast	odevzdané obálky	platné hlasy	% platných hlasů
okresek 1-Svoboda	926	635	68,57%	635	628	98,90%
okresek 2-Maršov	642	424	66,04%	424	416	98,11%
Svoboda celá	1 568	1 059	67,54%	1 059	1 044	98,58%

Volební výsledky v 1. kole:

kandidát		okresek 1 - Svoboda		okresek 2 - Maršov		Celkem za celou Svobodu	
p. č.	jméno kandidáta	počet hlasů	v %	počet hlasů	v %	počet hlasů	v %
1	Fischer Pavel	31	4,93	14	3,36	45	4,31
2	Bašta Jaroslav	47	7,48	19	4,56	66	6,32
4	Pavel Petr	232	36,94	141	33,89	373	35,72
5	Zima Tomáš	3	0,47	4	0,96	7	0,67
6	Nerudová Danuše	99	15,76	67	16,10	166	15,90
7	Babiš Andrej	180	28,66	155	37,25	335	32,08
8	Diviš Karel	4	0,63	9	2,16	13	1,24
9	Hilšer Marek	32	5,09	7	1,68	39	3,72

Volební účast v 2. kole:

	voliči v seznamu	vydané obálky	volební účast	odevzdané obálky	platné hlasy	% platných hlasů
okresek 1-Svoboda	947	688	72,65%	688	686	99,71%
okresek 2-Maršov	647	430	66,46%	429	428	99,77%
Svoboda celá	1 594	1 118	70,14%	1 117	1 114	99,73%

Volební výsledky v 2. kole:

kandidát		okresek 1 - Svoboda		okresek 2 - Maršov		Celkem za celou Svobodu	
p. č.	jméno kandidáta	počet hlasů	v %	počet hlasů	v %	počet hlasů	v %
4	Pavel Petr	441	64,28	241	56,30	682	61,22
7	Babiš Andrej	245	35,71	187	43,69	432	38,77

Porovnat výsledky v našem městě můžete s celostátním výsledkem volby prezidenta:

Volební účast v 1. kole za celou republiku:

	voliči v seznamu	vydané obálky	volební účast	odevzdané obálky	platné hlasy	% platných hlasů
ČR	8 245 962	5 626 824	68,24%	5 622 812	5 578 585	99,21%

Volební výsledky v 1. kole za celou republiku:

kandidát		Celkem za celou Českou republiku	
p. č.	jméno kandidáta	počet hlasů	v %
1	Fischer Pavel	376 705	6,75
2	Bašta Jaroslav	248 375	4,45
4	Pavel Petr	1 975 056	35,40
5	Zima Tomáš	30 769	0,55
6	Nerudová Danuše	777 080	13,92
7	Babiš Andrej	1 952 213	34,99
8	Diviš Karel	75 475	1,35
9	Hilšer Marek	142 912	2,56

Volební účast v 2. kole za celou republiku:

	voliči v seznamu	vydané obálky	volební účast	odevzdané obálky	platné hlasy	% platných hlasů
ČR	8 242 566	5 789 991	70,25%	5 787 540	5 759 197	99,51%

Volební výsledky v 2. kole za celou republiku:

kandidát		Celkem za celou Českou republiku	
p. č.	jméno kandidáta	počet hlasů	v %
4	Pavel Petr	3 359 151	58,32
7	Babiš Andrej	2 400 046	41,67

Odpady

Jak vypadá konečná tabulka s množstvím odpadu za rok 2022?

Měsíční přehled vyprodukovaného množství jednotlivých složek odpadu ve Svobodě nad Úpou v roce 2022 do 31. 12. 2022

- níže uvedená čísla jsou v tunách, pokud není uvedeno jinak
- pro účely výpočtu množství SKO na 1 občana je použit po-

čet obyvatel k 1. 1. 2022 v počtu 2081 obyvatel

- max. limit množství SKO pro rok 2022 činí 190 kg / 1 obyvatele (při tomto množství obec platí poplatek za ukládání odpadu na skládku ve výši 500 Kč / 1 tunu, poplatek není předmětem DPH).
- Pokud bude tento limit 190 kg / 1 občan překročen, bude obec od okamžiku překročení tohoto limitu platit poplatek za ukládání odpadu na skládku ve výši 900 Kč / 1 tunu. Vývoj tohoto limitu je na posledním řádku tabulky + za rok 2022 bylo vyprodukováno cca 130 kg za 1 osobu.

2022	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
Směsný komunální odpad ("SKO") v tunách	21,590612	22,319395	23,408382	20,035928	18,526181	31,502006	22,886024	22,018313	20,095838	19,864498	30,035639	19,252156
Kumulativní množství TKO v průběhu r. 2022	21,590612	43,910007	67,318389	87,354317	105,880498	137,382504	160,268528	182,286841	202,382679	222,247177	252,282816	271,534972
Papír	4,827371	4,650071	4,484332	3,138522	2,738623	2,761475	2,728877	2,599220	2,796765	2,248859	2,534981	2,918176
Plasty	1,999725	6,365473	1,635584	2,395395	3,147713	2,454792	4,105310	3,802576	2,389278	2,439365	2,615853	2,577991
Sklo	4,696105	4,385372	7,021481	2,102888	3,739439	3,099346	5,946181	3,026829	6,112564	0,000000	3,976235	6,227803
Bioodpad	0,790000	1,200000	5,100000	5,210000	10,730000	8,560000	13,560000	9,660000	9,980000	9,660000	10,610000	1,960000
Objemný odpad (počítá se do limitu jako SKO)	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	8,160000	0,000000	0,000000	0,000000	3,260000	0,000000	0,000000	0,000000
Tuky a oleje	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000
Nebezpečný odpad - barvy, lepidla apod.	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,132000	0,000000
Nebezpečný odpad - pneumatiky	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000
CELKEM (v tunách)	33,903813	38,920311	41,649779	32,882733	47,041956	48,377619	49,472392	41,106938	44,634445	34,212722	49,904708	32,936126
Měsíční množství SKO na 1 občana v kg	10,375114	10,725322	11,248622	9,628029	8,902538	15,137917	10,997609	10,580641	9,656818	9,545650	14,433272	9,251396
Množství SKO kumulativně v kg v průběhu r. 2022	10,375114	21,100436	32,349058	41,977086	50,879624	66,017542	77,015150	87,595791	97,252609	106,798259	121,231531	130,482927
Kontrola max. množství SKO na 1 obyvatele	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Výsledek 130 kg směsného komunálního odpadu na 1 osobu za rok 2022 předčil naše očekávání. Tohoto limitu bychom

měli dosáhnout podle následující tabulky až v roce 2028.

Přehled vývoje skládkového v následujících letech s ohledem na množství komunálního odpadu v kg na osobu/rok									
Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
max. množství odpadu na obyvatele	200 kg	190 kg	180 kg	170 kg	160 kg	150 kg	140 kg	130 kg	120 kg
platba Kč/t při nesplnění max. množství	800 Kč	900 Kč	1 000 Kč	1 250 Kč	1 500 Kč	1 600 Kč	1 700 Kč	1 800 Kč	1 850 Kč

Tento limit je důležitý, aby město nemuselo platit za každou tunu směsného komunálního odpadu nad tento limit navýšenou částku podle tabulky.

A to je téma, kterému bych se ráda věnovala tentokrát podrobněji. Mnoho lidí již zaznamenalo, že se letos poplatek za odpad zvýšil z 500 Kč na 720 Kč a samozřejmě jako každé zdražení sebou tento fakt nese mnoho negativních postojů, mnoho otázek a dotazů. Takže se pokusím celou problematiku vysvětlit.

Již mnohokrát jsme psali či vysvětlovali, že odpadový poplatek ve výši 500 Kč byl stanoven pro rok 2010 a až do roku

2022 se neměnil. Pořád jsme platili celých 13 let 500 Kč. Po celou tuto dobu město náklady na odpadové hospodářství a tím i odpadový poplatek dotovalo. Z části to bylo legislativou, která neumožňovala do skutečných nákladů na odpadové hospodářství zahrnout všechny složky odpadu, ale pouze a jen náklady na svoz směsného komunálního odpadu a objemného odpadu. Poplatek se stanovoval ze dvou částí, tzv. základní částky, což byl vlastně roční paušál ve výši 250 Kč plus částka stanovená na základě skutečných nákladů obce předchozího kalendářního roku.

www.musvoboda.cz

Výpočet odpadového poplatku a jeho skutečná výše

						počet poplatníků				
	sl. 1	sl. 2	sl. 3	sl. 4 (součet sl. 2 + sl. 3)	sl. 5	sl. 6	sl. 7	sl. 8	sl. 9	sl. 10
rok		základní částka	částka stanovená na základě skutečných nákladů	součet - maximální možná výše poplatku	schválená výše poplatku pro daný rok vyhláškou	s trvalým pobytem	cizinci	kteří mají na území obce stavbu pro rekreaci	počet osvobozených poplatníků a chronických neplatců	CELKEM počet poplatníků
2014		250	403	653	500	1988	119	95	nesledováno pro účely výpočtu poplatku	2202
2015		250	429	679	500	1957	115	95		2167
2016		250	413	663	500	1978	121	150		2249
2017		250	401	651	500	1977	127	150		2254
2018		250	433	683	500	1966	126	150		2242
2019		250	442	692	500	1947	129	150		2226
2020		250	444	694	500	1932	130	150		2212
2021		250	456	706	500	1927	154	150		2231
2022		250	481	731	500	1896	154	150		2200
2023		0	716	716	720	1862	160	112	-217	1917

V tabulce jsme pro vás připravili takovou malou rekapitulaci pro lepší pochopení.

Z tabulky vyplývá, že po započtení skutečných nákladů na směsný komunální odpad a objemný odpad mohly být stanoveny poplatky v daných letech na vyšší úroveň než oněch 500 Kč, jak je patrné ze sloupce 4. Město tedy v minulých letech odpadový systém dotovalo.

Jakou částkou? To je patrné z následující tabulky ve sloupci 14.

Od roku 2022 platí novelizovaný zákon o místních poplatcích, který městům a obcím umožňuje stanovit místní poplatek dle skutečných vynaložených nákladů až do výše 1.200 Kč, a to jak za směsný komunální odpad, tak za všechny tříděné složky (plasty, papír, bio, sklo...atd.)

Přesto jsme i pro rok 2022 stanovili poplatek ve výši 500 Kč, a to jako motivační bonus při zavádění nového odpadového

systému. V rámci tohoto systému byla zrušena kontejnerová stání po obci (vyjma Rýchorského sídliště), občanům jsem rozdali odpadové popelnice, byly redukovány počty svozů, vydány svozové kalendáře a nové vyhlášky města.

Celý rok 2022 jsme monitorovali nový systém, a to nejen s ohledem na množství vyprodukovaného odpadu, ale i na jeho funkčnost. Až na drobnější zádrhele, které jsme se vždy snažili individuálně vyřešit, systém funguje, dokonce jej po našem vzoru zavedli v letošním roce v Trutnově a v Mladých Bukách.

V prosinci 2022 jsme se poprvé zabývali stanovením odpadového poplatku na základě skutečných nákladů bez finanční „dotace“ města. Pro rok 2023 byl stanoven poplatek v zaokrouhlené částce 720 Kč. Ve sloupci 13 jsou vyčísleny skutečné náklady obce od roku 2014 a je v nich zohledněn příjem od společnosti EKOKOM (je odečten tak, aby se skutečné náklady snížily), který město každý rok dostává a ročně činí cca 300 – 350 tis. Kč.

rok	započtené náklady z roku	započítané skutečné náklady obce (pouze směsný a objemný odpad)	skutečné náklady obce (všechny složky odpadu) s odečtením příjmu z EKOKOMu	dotace obce do odpadového systému (sl. 13 - sl. 12)	kolik by měl činit poplatek podle skutečných nákladů (sl. 13 / sl. 10)	kolik by měl činit poplatek podle skutečných nákladů se započtením počtu osvobozených poplatníků a chronických neplatičů (započteno ročně 200), výpočet: sl. 13 / (sl. 10 - 200)
	sl. 11	sl. 12	sl. 13	sl. 14	sl. 15	sl. 16
2014	2012	886 581	1 193 560	306 979	542	596
2015	2013	929 510	1 252 390	322 880	578	637
2016	2014	929 251	1 258 588	329 337	560	614
2017	2015	902 918	1 192 722	289 804	529	581
2018	2016	971 519	1 136 624	165 105	507	557
2019	2017	983 325	1 148 430	165 105	516	567
2020	2018	981 239	1 146 344	165 105	518	570
2021	2019	1 016 928	1 225 330	208 402	549	603
2022	2020	1 057 313	1 261 968	204 655	574	631
2023	2023		1 372 279	0	716	

Částka skutečných nákladů ve výši 1.372.279 Kč byla stanovena takto:

text	Směsný kom. odpad od občanů	Plasty, sklo, papír	Nebezpečný	Objemný	město koše (firma Klose)	ostatní (hlášení)	BIO	CELKEM
TRANSPORT - roční paušál 2023 (včetně hlášení)	1 025 363	406 216	30 264			1 210	59 213	1 522 266
Náklady a výnosy roku 2021								
Nájem roční za nádoby - Transport	36 938							36 938
BIO - kompostárna							18 170	18 170
Velká FA objemný odpad	18 699			27 138				45 837
Odpad z košů atd. (Klose)					48 824			48 824
recyklační a rekultivační poplatky, ostatní		81 352						81 352
odpad nadlimit 12/21		7 607						7 607
ODMĚNA EKOKOM		-393 715						-393 715
materiálové náklady (odpadové pytle)					5 000			5 000
CELKEM za jednotlivé složky	1 081 000	101 460	30 264	27 138	48 824	1 210	77 383	1 372 279

Kromě toho výši odpadového poplatku ovlivnily ještě dva další faktory:

- poměrně skokové navýšení ceny služby od firmy TRANSPORT Trutnov, s. r. o. pro rok 2023 (tzn., že v poplatku pro rok 2023 nejsou započteny náklady roku 2021 jako v předchozích letech, ale reálné a skutečné náklady aktuálního roku 2023). Toto skokové navýšení je způsobeno jako u všech jiných služeb navýšením pohonných hmot, mzdových požadavků a energií.
- při analýze pro stanovení odpadového poplatku jsme se také zabývali skutečným počtem poplatníků, mezi které můžeme náklady rozdělit. V minulých letech jsme vždy použili čísla z evidence obyvatel a neřešili jsme, zda je reálné od všech poplatníků poplatek vybrat.
 - o ve vyhlášce jsou zákonná osvobození – viz čl. 7. Znění vyhlášky č. 2/2022 je dostupné zde: <http://www.musvoboda.cz/dokumentykestazeni/category/9-vyhlasky>. Těchto osob je kolem 150 (zejména dlouhodobé pobyty v zahraničí, nebo prokazatelné zaplacení poplatku v jiné obci).
 - o chroničtí neplatiči – správcem poplatku je Městský úřad a poplatek je vybírán v podstatě jako daň a vztahuje se na něj daňový řád. Snahou MěÚ je samozřejmě poplatky vymáhat a skutečně tak aktivně činí, ale u některých osob je to prostě naprosto marné tak jako i v jiných oblastech jejich života (sociální pojistné, zdravotní pojistné, další daně, dluhy obecně). Jsou to převážně osoby hlášené na ohlašovně našeho úřadu a nyní jich evidujeme 72.

Kdybychom oněch 72 poplatníků zahrnuli mezi platící, poplatek by vyšel na 643 Kč, po zaokrouhlení 650 Kč. Rozdíl tedy činí 70 Kč, který když vydělíme 365 dny, tak činí 0,20 Kč. Ano máte pravdu za tyto osoby to zaplatíme my všichni, ale prostým výpočtem výše na tyto osoby přispívá každý platící poplatník částkou cca 0,20 Kč denně.

- o kromě výše uvedeného je třeba také zmínit, že do těchto nákladů nejsou započteny náklady na správu odpadového poplatku, kterou vykonává referent MěÚ v rámci své pracovní náplně, dále náklady poštovního (doručování dle daňového řádu probíhá formou zásilek do vlastních rukou a poštovné se blíží za jednu zásilku 80 Kč) či náklady na vymáhání pohledávek, nebo provozní a materiálové náklady.

Vše shrnuto a potvrzeno pro rok 2023 byl poprvé stanoven odpadový poplatek podle skutečných nákladů a podrobné analýzy tak, jak je výše uvedeno.

Ekonomové specializující se na veřejné rozpočty a veřejnou správu jako např. Ing. Luděk Tesař prosazují trend, aby obce a města aplikovaly nové ceny a objemy do praxe, do cen či do poplatků.

Zdroj: citováno z časopisu Moderní obec, vydání prosinec 2022, strana 16–17, z článku s názvem Finanční výhled je překvapivě jasný, a to i navzdory všemu nejistému, autor Ing. Luděk Tesař:

„Doporučení pro obce: (pozn. mimo jiné)

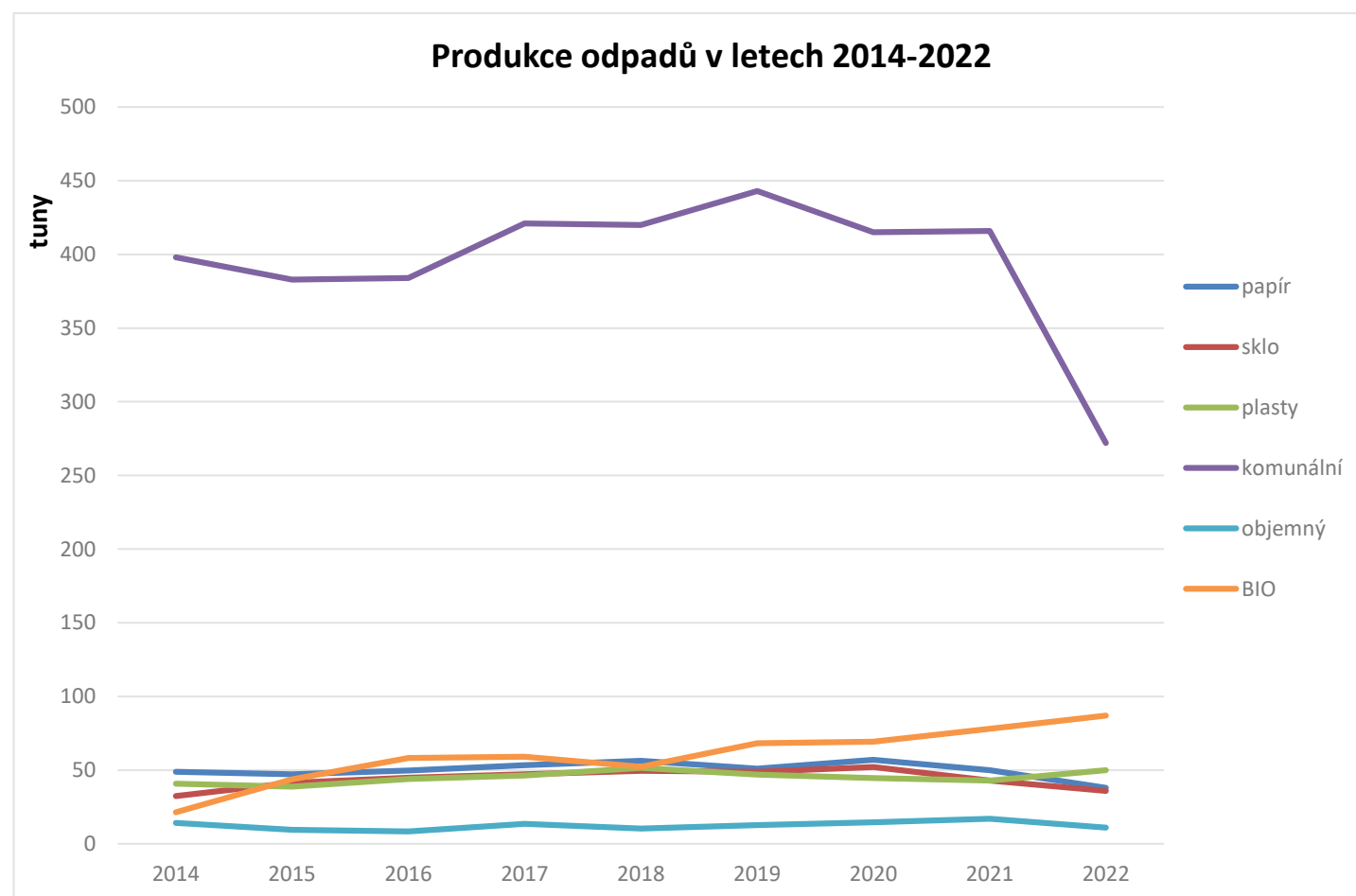
2) Vyžehnte z obce chybnou politiku „zdarma“. Sliby, že se zruší poplatky za odpad, že bude veřejná doprava gratis, že budou nízké nájemy, levné energie, že se zastaví drahota apod., lidem lžou a ničí ekonomiku. Peníze jsou krví ekonomiky obce, zastavit jejich oběh a snížit jejich objem znamená chudokrevnost a vyhladovění organismu.

Tam, kde se točí peníze, je ekonomika. Tam, kde peněz netřeba, je socialismus nebo komunismus. Už bychom zkrátka i na základě znalosti naší historie, měli pochopit, že cesta veřejných služeb zdarma nefungovala, nefunguje a fungovat nebude.“

Na závěr pak ještě přehledná tabulka o produkci odpadů v našem městě od roku 2014 včetně grafu, kterou zpracoval Mgr. Petr Schön.

Produkce odpadů v letech 2014-2022

ROK	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
papír	48,8	47,1	49,7	53,3	56,3	51	57	50	38
sklo	32,4	41,5	44,9	47,2	49,6	48,8	52,1	43	36
plasty	40,7	38,8	43,9	46,4	51,5	47	44,7	43	50
komunální	398	383	383,9	421	420	443	415	416	272
objemný	14,1	9,4	8,4	13,56	10,4	12,7	14,6	17	11
BIO	21,4	43,7	58,2	59	52,3	68,2	69,3	78	87

Děkujeme občanům Svobody nad Úpou, že nám skvěle a zodpovědně pomáhají v odpadovém systému. Je to důležité a má to samozřejmě vazbu nejen na životní prostředí, ale také na místní poplatek za odpad.

Ing. Ivana Balcarová
tajemnice MěÚ

Poděkování

Děkujeme všem, kteří se dne 30. 12. 2022 přišli rozloučit a vyprovodit na poslední cestu pana Miroslava Celbu.

Dana Rybková
Robert, Vladimíra, Dominik a Deniska Celbovi

Tříkrálová sbírka 2023

Tradiční Tříkrálová sbírka se konala i v našem městě. Po poděkování od organizátorů najdete dále v novinách. Po Svoobodě se vybralo na dobročinný účel krásných 11.028 Kč. Je to druhý nejlepší výsledek v historii Tříkrálové sbírky v našem městě. Nejvíce se vybralo v roce 2015, tehdy to bylo 13.523 Kč. Více informací o sbírce v našem okrese najdete na <https://trutnov.charita.cz/>.

Za letošní krásný výsledek děkujeme především dětem ze základní školy, paní učitelce Ševčíkové a pedagogickým asistentkám ze školy.

Hádanka z krkonošské přírody

Hádanku z lednového čísla prozatím nikdo nevyřešil, takže zde je malá nápověda. Fotka cedule i s chalupou, jejíž název byl a stále je předmětem hádanky.

S bílými vánocemi jsem se opravdu netrefila. V době psaní lednových novin to bylo nadějně a těsně před vánocemi

v době už po uzávěrcě přišla obleva, která k nám do Krkonoš přinesla zase podzim či jaro, které trvalo až do 20. ledna. Teprve po 20. lednu začalo opět sněžit a tato fotka je z 21. 1. 2023. V pozadí cedule se sv. Ambrožem je chalupa s názvem...

Odměna zajištěna pro první tři nejrychlejší – odpověď prosím poslat emailem: iva.balcarova@musvoboda.cz

nebo mi odpověď zavolejte na 731 479 260.

ČNB VYDÁ VÝROČNÍ BANKOVKU 1 000 Kč S PŘÍTISEM

Přesně 30 let od zahájení úspěšného rozdělení česko-slovenské měny vydá Česká národní banka novou bankovku 1 000 Kč s přitiskem v podobě bankovkového kolků a výročního loga. K dostání bude od 8. února 2023 výměnou za jiné české bankovky nebo mince v hodnotě 1 000 Kč na pokladnách všech pracovišť ČNB, a to do vyčerpání zásob.

Výroční bankovku tvoří tisíciokoruna vzoru 2008 s přitiskem na lící straně kuponu. Vzhledem k tomu, že bankovka odkazuje na 30. výročí vzniku české a slovenské koruny, s nímž bylo spojené mimo jiné kolkování bankovek, tvoří tento přitisk právě motiv dobového tisíciokorunového bankovkového kolků z roku 1993 a také výroční logo 30 let ČNB od akademického malíře Jana Šolpery. Přitisk nemá vliv na hodnotu ani platnost bankovky, lze ji tedy použít k platbám za zboží a služby.

Česká národní banka vydá do oběhu celkem 200 tisíc kusů výročních bankovek 1 000 Kč. Zájemci je získají od 8. února 2023 až do rozebrání zásob výměnou za jiné české bankovky nebo mince v hodnotě tisíc korun. Výměna bude možná pouze osobně na pracovištích ČNB v Praze, Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brně a Ostravě, a to v prodloužených pokladních hodinách od 7.30 do 16.00. Limit výměny je stanoven na 5 kusů výročních bankovek na osobu. V zájmu rychlého odbavování na pokladnách Česká národní banka doporučuje, aby si lidé připravili bankovky v částce odpovídající požadovanému počtu výročních bankovek. Bankovky se nedají předem objednat ani zaslat.

Tato výroční tisíciokoruna je v pořadí druhou českou bankovkou, která je opatřena speciálním přitiskem. První byla stokoruna, která byla vydána v roce 2019 u příležitosti 100 let od měnové odluky od Rakouska-Uherska.

Výpis usnesení z 3. schůze Rady města Svobody nad Úpou konané dne 9. 1. 2023

USNESENÍ č. RM/47/3/2023

Rada města Svobody nad Úpou

v y d á v á

kladné stanovisko města k žádosti o společné povolení pro stavební úpravy a zpevněné plochy objektu č. p. 316 z ubytovacího zařízení na bytový dům (bývalý Revis), protože žadatel doplnil žádost a vyřešil zjištěný nesoulad v počtu parkovacích míst a doplnil 2 parkovací místa na celkový počet 14 parkovacích míst (viz příloha originálu zápisu - revize výkresu číslo C.13 v dokumentaci - nová situace, kde jsou navrženy nové zpevněné plochy s parkovacími místy č. 12, 13 a 14).

USNESENÍ č. RM/48/3/2023

Rada města Svobody nad Úpou

r u š í

a) své usnesení č. RM/7/1/2022 ze dne 7. 11. 2022.

v y d á v á

b) kladné stanovisko k žádosti o vyjádření k přepracované projektové dokumentaci na doplňkovou stavbu na p. p. č. 379/5, k.ú. Svoboda nad Úpou (změna umístění objektu), kdy k danému záměru již rada vydala kladné stanovisko dne 7. 11. 2022 usnesením č. RM/7/1/2022 (zrušeno viz bod a) tohoto usnesení), nicméně ze strany žadatele došlo ke změně umístění objektu na pozemku v rámci přepracované PD (viz příloha originálu zápisu), a to cca o 2 metry.

USNESENÍ č. RM/49/3/2023

Rada města Svobody nad Úpou

v y d á v á

a) kladné stanovisko k žádosti o souhlas města s dodatečným povolením dočasné stavby (kolna s posezením na pozemku žadatele st.p. č. 75 a na pozemku města p. p. č. 81/1, oba v k.ú. Maršov II u bytového domu č. p. 46), a to na dobu 10 let. Stavba byla vybudována v roce 2014 na místě bývalého seníku a jedná se o dřevěnou stavbu s pultovou střechou, rozměry stavby 2,6 x 5,8 m, výška 2,8 m a na městském pozemku stojí přibližně polovina půdorysu, přičemž podmínkou k udělení souhlasu bude uzavření nájemní smlouvy na nájem části pozemku p. p. č. 81/1 o výměře 7 m² pod stavbou a 55 m² jako okolní zahrada.

s c h v a l u j e

b) zveřejnění záměru pronájmu části pozemku p. p. č. 81/1 v k.ú. Maršov II, a to pod stavbou dočasné stavby kolny na náradí (7 m²) a okolní zahrady (cca 55 m²).

USNESENÍ č. RM/50/3/2023

Rada města Svobody nad Úpou

v y d á v á

kladné stanovisko k žádosti o souhlas města k dodatečnému povolení staveb na pozemku žadatele p. p. č. 38/7 v k.ú. Maršov I (popis staveb a fotodokumentace viz příloha originálu zápisu).

Jedná se o stavby:

- kolna na náradí (rozměry 3,24 x 2 m, výška 4 m, sedlová střecha),

- stavba přístřešku pro posezení (rozměry 4,3 x 2,92 m, výška 2,7 m, sedlová střecha),

přičemž se jedná o nepodsklepené stavby bez napojení na vodovod, kanalizaci a elektřinu.

USNESENÍ č. RM/51/3/2023

Rada města Svobody nad Úpou

s c h v a l u j e

nájemní smlouvu na dobu neurčitou s 3M výpovědní lhůtou i bez udání důvodu na pronájem části parcely p. p. č. 825/1 v k.ú. Svoboda nad Úpou o výměře 294 m² s nájemcem Zdeňkem Šáferem, trvale bytem Kostelní 526, 542 24 Svoboda nad Úpou, účel pronájmu zahrada (viz příloha originálu zápisu) na základě zveřejněného Záměru města č. 16/2022 za nájemné ve výši 4 Kč / 1 m², tj. celkem 1.176 Kč ročně.

USNESENÍ č. RM/52/3/2023

Rada města Svobody nad Úpou

s c h v a l u j e

nájemní smlouvu se společností Apartmány Svoboda, s. r. o., IČ 09525971 na pronájem části p. p. č. 579/1 v k.ú. Maršov I o výměře 40 m² za účelem zřízení sjezdu na komunikaci formou zpevněné plochy pro bytové domy (viz příloha originálu zápisu), a to na základě zveřejněného Záměru č. 17/2022 s tím, že ze smlouvy bude vyjmut odst. č. 4 v čl. IV a bude doplněna formulace o tom, že pokud nájemce neodstraní stavbu po skončení nájmu, odstraní ji na své náklady město a po nájemci budou tyto náklady vymáhány. Nájemné rada stanovila individuální sazbou ve výši 20.000 Kč bez DPH, stanovila výpovědní dobu 3 měsíce a počátek doby nájmu od 1. 2. 2023.

USNESENÍ č. RM/53/3/2023

Rada města Svobody nad Úpou

v y d á v á

kladné stanovisko k žádosti o vyjádření (souhlas) k projektové dokumentaci, kdy investor ČEZ Distribuce, a. s. prostřednictvím zplnomocněné osoby žádá o vyjádření města k projektové dokumentaci a souhlas se stavbou pro stavbu (úpravu) distribuční sítě el. energie v napěťové hladině VN a NN na území obcí Rudník, Janské Lázně a Svoboda nad Úpou. Jedná se o pokládku kabelového vedení VN 35 kV do země a položení HDPE trubek pro optickou síť (trafostanice nebudou umístovány). Pozemky ve vlastnictví města nebudou dotčeny.

USNESENÍ č. RM/54/3/2023

Rada města Svobody nad Úpou

s c h v a l u j e

souhrnnou zprávu o kontrole finančních vypořádání u všech poskytnutých dotací v roce 2022 prostřednictvím veřejnoprávních smluv (viz příloha originálu zápisu). Poskytnuté dotace byly řádně vyúčtovány jednotlivými příjemci dotace, kteří předložili finanční vypořádání poskytnuté dotace

prostřednictvím vyúčtování dotace na rok 2022. Byla provedena kontrola všech vyúčtování v souladu s uzavřenými veřejnoprávními smlouvami s tím, že byl zjištěn výsledek kontroly – bez závad u všech příjemců dotace, kterým byla poskytnuta dotace prostřednictvím veřejnoprávní smlouvy na rok 2022.

USNESENÍ č. RM/55/3/2023

Rada města Svobody nad Úpou

projednala

podkladový materiál ohledně dopravní situace na hlavní komunikaci ve městě včetně návrhu opatření (viz příloha originálu zápisu, podrobně viz zápis) s tím, že z diskuse nad tímto materiálem vyplynuly následující závěry k řešení:

- požádat příslušné orgány o změnu rychlosti v Maršově II a zavést zde zákonnou 50 km/h rychlost stejně jako v celém intravilánu obce, a to s ohledem na bezpečnost silničního provozu v dané části obce a bezpečnost chodců
- prověřit s projektantem možnost zřízení přechodu pro chodce u velkého JIPu nebo u sokolovny
- projednat s městem Trutnov možnost instalace úsekového radaru s měřením a prověřit případně možnost uzavření veřejnoprávní smlouvy na úřední osobu, která by se zabývala přestupkovými řízeními z dané lokality
- prověřit možnost instalace semaforu na hlavní silnici, který by při překročení rychlosti vozidlo zastavil signálem s červeným světlem „Stůj!“.

USNESENÍ č. RM/56/3/2023

Rada města Svobody nad Úpou

projednala

návrh Dodatku č. 1 k servisní smlouvě č. SVO/2783/2018 (SML000575) ze dne 19. 10. 2018 na pravidelné revize samočinného zařízení – 4 ks sekčních vrat a 1 ks samonosné brány na objektu hasičské zbrojnice firmou Modela Trutnov CZ, s. r. o. (viz příloha originálu zápisu) s tím, že požaduje upravit navrhovanou cenu servisních prací v Článku V. bodu 1. z navrhovaných 790 Kč/hodinu na 600 Kč/hodinu (původní cena činila 420 Kč/hodinu). S ostatními navrhovanými změnami rada souhlasí.

USNESENÍ č. RM/57/3/2023

Rada města Svobody nad Úpou

schvaluje

Dodatek č. 1 ke smlouvě o dílo č. 2018-041 ze dne 21. 5. 2018 (SML000507) na servis a zajištění funkční způsobilosti lokálního výstražného systému (viz příloha originálu zápisu), kterou zajišťuje každoročně (2x ročně) firma KOCMAN envimonitoring, s. r. o. – jde o servis měrných bodů v rámci lokálního výstražného systému LVS Svoboda nad Úpou.

USNESENÍ č. RM/58/3/2023

Rada města Svobody nad Úpou

schvaluje

uzavření smluv o hudební produkci v rámci 19. ročníku Rudolfových slavností dne 16. 9. 2023 s kapelami Crazy Dogs, Guns n' Roses Tribute Czech Republic, Support Lesbiens, Mňága a Žďorp a Koneckonců (vše viz přílohy originálu zápisu).

USNESENÍ č. RM/59/3/2023

Rada města Svobody nad Úpou

schvaluje

poskytnutí individuální dotace Místní akční skupině Krkonoše z.s. (MAS Krkonoše), kdy se jedná o každoroční dotaci ze strany obcí v zájmovém regionu a částka se určuje z paušálu 10 Kč na obyvatele obce a příspěvek pro MAS Krkonoše je zpracován ve schváleném rozpočtu (viz rozpis rozpočtu - položka rozpočtové skladby 6171/5179).

USNESENÍ č. RM/60/3/2023

Rada města Svobody nad Úpou

schvaluje

- a) Kontrolní list pro vyhodnocení sociálního a environmentálního odpovědného zadávání a inovací ve veřejné zakázce s názvem „Zpracování projektové dokumentace - rekonstrukce kuchyně a jídelny ZŠ ve Svobodě nad Úpou“.
- b) znění Výzvy k podání nabídky v rámci VZMR na dodávku s názvem „Zpracování projektové dokumentace - rekonstrukce kuchyně a jídelny ZŠ ve Svobodě nad Úpou“ včetně přílohy č. 1 - Závazný návrh Smlouvy o dílo.
- c) výběr 3 uchazečů, kterým bude Výzva dle bodu b) zaslána:
 - ASSPRO, projekční a inženýrská kancelář, s. r. o., se sídlem Plhovská 1100, 547 01 Náchod
 - Ing. Karel Peterka, IČ 40102238, se sídlem Ostrčilova 930, 541 01 Trutnov
 - TENET, spol. s r. o., IČ 63220385, se sídlem Horská 64, 541 01 Trutnov
- d) že vyhodnocení nabídek bude provedeno dne 20. 2. 2023 na jednání Rady města Svobody nad Úpou v 16,00 hod. v kanceláři starosty.

USNESENÍ č. RM/61/3/2023

Rada města Svobody nad Úpou

odkládá

žádost o souhlas se vstupem do nově ustaveného honebního společenstva HS Mladé Buky, protože v rámci žádosti HS nebyly radě předloženy žádné zakládající dokumenty (např. návrhy stanov či smlouvy), a protože v dané věci i nadále existuje mnoho právních nejasností, shodla se rada na tom, že požádá HS o předložení návrhu zakládající dokumentace (stanovy, smlouva apod.), ze kterého budou vyplývat jednoznačně práva, povinnosti a odpovědnostní rizika vyplývající ze členství.

USNESENÍ č. RM/62/3/2023

Rada města Svobody nad Úpou

schvaluje

nový Sazebník úkonů pečovatelské služby v DPS od 1. 3. 2023 (viz příloha originálu zápisu).

USNESENÍ č. RM/63/3/2023

Rada města Svobody nad Úpou

odkládá

žádost o souhlas města s přesahem požárně nebezpečného prostoru na pozemky města (p. p. č. 557 a 10/5, k.ú. Maršov I), a to pro nedostatek informací (viz zápis).

„A to je ten pokrok pokrok pokrok, už jsme zase o krok o krok dál.“ Je dobře, že je klasik Suchý optimistický, ale není spíš naivní? Kladu si tuto otázku každý rok, ale tentokrát mě vybudila k tomu, abych své přemítání převedl do psané podoby.

Výše uvedené mi přišlo na mysl v souvislosti s ohňostroji, petardami, dělbuchy, rachejtlemi a vším dalším, co nám před několika dny lítalo nad hlavou a dnes se nám lepí na podrážky.

Ohňostroje, jako jeden ze způsobů využití černého prachu, vznikly někdy na přelomu našeho letopočtu na územní dnešní Číny. Když si představím, jak ohňostroje v době svého vzniku musely působit na tehdejší lidi, napadají mě přirovnání jako „magické“, „ohromující“, „božské“ a podobně. Myslím, že stejná přirovnání se v době svého vzniku musela pojít i s objevy spalovacího motoru, nacismu, komunismu, jaderného štěpení, pesticidů a tak dále a tak dále.

Veškeré výše uvedené v době svého objevu muselo v lidech vzbuzovat ohromení, naději a úžas. Lidstvo však postupem času a vědeckého poznání dospělo k tomu, že není všechno zlato, co se třpytí a původně slibné vynálezy mají svou stinnou, někdy dokonce černočernou stránku. Logicky s tímto zjištěním lidstvo postupně přestalo a přestává tyto vynálezy používat, mění své chování, protože poměr ceny a výkonu se jednoznačně nevyplácí.

Dnes už víme, že ohňostroje do ovzduší vypouštějí baryum, stroncium, rubidium a další kovy. Dal by správný rodič svým dětem tyto kovy dobrovolně do pokojíčku nebo na hraní? Myslím si, že ne.

Dnes už lidstvo umí měřit hluk. Hluk, který ohňostroje produkují se pohybuje okolo 130 dB. Jen pro srovnání, hluk, který vydává auto je kolem 70 dB. Naštěstí máme dost rozumu a automobilovou dopravu se snažíme omezovat nejen kvůli hluku, ale i zplodinám, které produkuje a jejich neekologickému provozu. Nečetl jsem to už někde? Vzpo-

meňme i na další hlučné a rušivé činnosti, které se snažíme omezovat, abychom si v dnešní hektické době mohli užít ticho a klid.

Ke každoroční novoroční jistotě se po přáních zdraví, předsevzetí všeho druhu a dietách staly i inzeráty upozorňující na strachem zaběhlé psy a kočky. Ty šťastnější majitele jejich mazlíčků jen pokousali či poškrábali ve snaze zachránit se. Co se děje ostatním zvířatům, která s námi nesdílí naše domovy, bezprostředně nevidíme, avšak víme, že to není nic prospěšného. Draci ve vzduchu poráží ptáky.

Mám naše město rád. Nechtěl bych žít nikde jinde. Pravda, nebylo to tak odjakživa. Jako malý jsem se považoval za světáka, velkoměšťana, který je zrozen pro vír metropole. Už první týden na vysoké škole mě vyvedl z omylu špínou, hlukem a těsností velkoměsta. Začal jsem utíkat domů, do přírody. Konečně jsem si dokázal vážit klidu, čistoty, přírody, volnosti. Pro mnohé z těchto vlastností a pro naše kopečky se k nám sjíždějí turisté, na kterých z podstatné části závisí obživa některých našich občanů a sousedů. Kladu si otázku, chceme turistům mířícím do našeho (malo)města za jeho přednostmi přidat do balíčku zážitků i zásadní nevýhody velkoměsta? Přece jen jsme v Krkonošském národním parku, ne v lunaparku.

Jednoduše mi nejde do hlavy, že i dnes se v našem městě stále najdou lidé s potřebou při nejružnějších příležitostech zapálit (opět) v Číně vyrobenou věc, která v lepším případě udělá světelný záblesk a bum tak, aby ho bylo slyšet a vidět i o dvě údolí dál, v horším případě spálí dům či utrhne prsty. Víím, že společenský pokrok nikdy nebyl a asi ani nemůže být rychlý, že jde tak rychle, jak kráčeji ti nejpomalejší, ať už je to, kdo je to. Asi je to tak správné, aby mohli pokročit všichni a nikdo nezůstal vzadu. Kladu si však další otázku, nebylo by dobré si společně říci: „Ohňostroje jsou volovina, ať si voloviny dělají jinde!“

Vojtěch Jiránek

	2		8		4	5	9	7
							8	
3						4		
		1		2	6			
2			9		5			8
			3	1		7		
		2						5
	4							
9	6	8	5		2		3	

	4	1		5	2	8		
				3				7
6		3				2		9
4			6	7	9			
1	6		2		3		9	4
			4	1	5			2
3		6				7		1
8				6				
		5	1	9		4	6	

Těžko v našich dějinách hledat slavnější šlechtický rod tak významně spjatý s regionem Krkonoš, než byl rod Harrachů. Svou zřetelnou stopu však zanechal v historii celých českých zemí i Evropy.

Proč je rok 2023 vyhlášen jako Rok Harrachů? Jak se tato rodina zasloužila o rozvoj Krkonoš? Jaké dědictví a hodnoty si díky nim připomínáme? Dozvíte se v našem článku.

Ctnost vítězí nad nepřízní

To je motto Harrachů, které si v dnešní době rádi připomínáme. Hraběcí elegance, glanc, osvícené myšlení, skvělé podnikatelské cítění, mecenášství a vlastenectví jsou kromě mnoha konkrétních zásluh a činů nedílnou součástí odkazu tohoto slavného rodu.

Zároveň v letošním roce uplyne přesně 400 let, co Arnošt Vojtěch z Harrachu nastoupil na pražský arcibiskupský stolec a Isabela Kateřina z Harrachů uzavřela sňatek s Albrechtem z Valdštejna.

Jako projev pocty proto vyhlásil Národní památkový ústav rok 2023 Rokem Harrachů.

Jména, která se propjala do historie Evropy

Historie rodu Harrachů se píše již od 14. století. Za více než 700 let se do dějin českých zemí i Evropy zapsal nesmazatelně. Jeho členové vykonávali významné politické i církevní funkce, ale i přes důležitá postavení na evropské úrovni vždy prosazovali zájmy českých zemí. Z mnoha představitelů rodu si připomeňme ty nejdůležitější.

Arnošt Vojtěch (1598 - 1667) se stal již ve 24 letech praž-

ským arcibiskupem a jako kardinál korunoval tři české krále a dvě královny. **Isabela Kateřina** (1601 - 1656) se provdala za Albrechta z Valdštejna, čímž došlo k významnému provázání silných rodů. Po smrti Albrechta navíc přešlo brannské panství do držení Harrachů. **Ferdinand Bonaventura** (1636 - 1706) zakoupil panství Jilemnice a spojením s Brannou vytvořil silné a významné panství.

Alois Tomáš Raimund (1669 - 1742) stál u zrodu harrachovské sklárny. Vynikal sociálním cítěním a péčí o poddané. V Horní Branně nechal pro své zestárlé služebníky vystavět špitál, ve kterém o ně bylo pečováno až do jejich smrti. **Bedřich August Gervasius Protasius** (1696 - 1749) založil plátenickou manufakturu a bělidlo v Hrabčově u Jilemnice a započal tak rozmach textilního průmyslu. Jeho syn **Arnošt Quido** (1723 - 1783) se naopak soustředil na lesnictví, budní hospodářství a sklářství, protože odkoupil sklárnu v Harrachově. **František Arnošt** (1799 - 1884) nechal vystavět rodovou hrobku v Horní Branně či zámek Hrádek u Nechanic. Významně se také zasadil o rozvoj železnice a její budování na trati Chlumec nad Cidlinou - Trutnov.

Kavalír Jan Nepomuk hrabě Harrach (1828 – 1909)

Je až neuvěřitelné, v kolika odvětvích, dílech a na kolika mís-

tech lze najít odkaz tohoto významného šlechtice a politika. Podporoval české zájmy, tlumil nenávisť mezi Čechy a Němci a nabádal ke spolupráci. Mluvil a psal výborně česky, neostýchal se ukázat mezi prostými lidmi, naslouchal jim. Měl a dodnes má pověst mecenáše a pravého kavalíra.

A kde můžete jeho stopy najít dodnes?

Když vyrazíte na pěší túru po Krkonoších

Hrabě nechal založit Klub českých turistů v Jilemnici. Budoval turistické cesty a horské boudy. Ne náhodou se nejstarší turistická cesta v Krkonoších jmenuje Harrachova. Na vrcholu Přední Žalý vystavěl roku 1892 stejnojmennou kamennou rozhlednu. Spolupracoval s Janem Bucharem a společně prosadili také myšlenku na vybudování cesty z Jilemnice přes Žalý na Horní Mísečky. Cesta zvaná Bucharova byla později prodloužena až k prameni Labe.

Když připnete lyže nebo běžky

Na rozkaz hraběte byly do Horní Branně dovezeny dva páry lyží, aby usnadnily lesním dělníkům pohyb zasněženou krajinou. Po jejich vzoru pak byly vyrobeny historicky první domácí lyže. Jen o tři roky později vznikl Český krkonošský spolek Ski v Jilemnici a začala se psát historie lyžování v Krkonoších.

Když nastoupíte do vlaku

Jan Nepomuk pokračoval v odkazu svého otce a dále rozvíjel železniční dopravu, která byla stěžejní pro rozvoj celého regionu. Roku 1898 byla díky jeho velkému úsilí zahájena výstavba lokálky Martinice v Krkonoších – Rokytnice nad Jizerou. Půvabná trať klikatící se údolím Jizery slouží přepravě dodnes, říká se jí **Pojizerský Pacifik** a vy ji můžete denně využít k cestě po západních Krkonoších.

Když pozvednete sklenku

Sklárna Novosad & Syn v Harrachově je nejstarší nepřetržitě fungující sklárnou v Evropě. Její hutě žhnou již více než 300 let. Právě za hraběte Jana Nepomuka prošla nejslavnějším obdobím a za své výrobky získala i řadu světových ocenění. Dnes již sice sklárna nepatří rodině Harrachů, ale rodině Novosadů, svůj věhlas však neztratila.

A jsou další stopy

Nelze zmínit všechna jména, všechna místa a obory, které se rodu Harrachů podařilo povznést. I proto málokteré jméno rezonuje Krkonošemi s takovou úctou, jako právě jméno Jana Nepomuka Harracha. Jeho odkaz je propsán v ochraně přírody, v aktivitách, kterým se věnujeme, i v projektech, které rozvíjíme.

Podrobněji na webu www.krkonoše.eu/vitejte-v-roce-harrachu.

Vstupme tedy do nového roku v duchu hraběcích hodnot, to je totiž ten nejlepší způsob, jakým jejich odkaz připomenout a uctít.

Zdroj informací: texty Jana Luštince

Alena Cejnarová

Krkonoše – svazek měst a obcí
Destinační společnost pro TO
Krkonoše

V Trutnově 19. ledna 2023

Vážený pane starosto,

i tento rok jsem měla tu čest u Vás organizovat Tříkrálovou sbírku, která se těší oblibě již třiadvacátým rokem. Chtěla bych ještě jednou poděkovat za vřelé přivítání, milá slova a důvěru.

Svoboda nad Úpou přispěla k Tříkrálové sbírce 2023
úžasnou částkou 11.028,- Kč.

Pokladnička 037 – částka 780,-Kč - umístěna na Městském úřadě
Pokladnička 038 – částka 6.955,-Kč – (skupinka koledníků ZŠ Svoboda n/Ú)
Pokladnička 039 – částka 3.293,-Kč (skupinka koledníků ZŠ Svoboda n/Ú)

VÝTĚŽEK Tříkrálové sbírky roku 2023 bude použit na rozvoj Domácí hospicové péče, k financování psychoterapeutických sezení pro pěstounské děti a k nákupu aktivizačních kufříku pro seniory. Výtěžek celé sbírky můžete po rozpečetění shlédnout na našich webových stránkách na www.trutnov.charita.cz

Ráda bych jménem Oblastní charity Trutnov poděkovala všem, kteří se Tříkrálové sbírky ve Vašem městě zúčastnili, podpořili ji a pomohli nám ji tento rok opět zrealizovat. Obrovské díky patří hlavně vedení Základní školy a jejím žáků, a také paní Balcarové z úřadu.

Lucie Poláčková

koordinátorka Tříkrálové sbírky
Oblastní charita Trutnov

**Interaktivní beseda se specialistou na
zdravotnické právo JUDr. Ondřejem Dostálem**

PRŮVODCE ZDRAVOTNICTVÍM PRO ZAČÁTEČNÍKY I POKROČILÉ

ZAJÍMÁ VÁS:

- ✓ Jak funguje české zdravotnictví a jak je financováno?
- ✓ Kdy a na jaké preventivní prohlídky máme nárok ze zdravotního pojištění?
- ✓ Jaká jsou práva a povinnosti pacienta?
- ✓ Jak neplatit zbytečně moc na doplatecích na léky?
- ✓ Kdy využít služby lékařské pohotovostní nebo zdravotnické záchranné služby?
- ✓ Nejčastější problémy, s nimiž se můžeme ve zdravotnictví setkat?

TO A MNOHÉ DALŠÍ SE DOZVÍTE:

15. března od 17 do 19 hodin
malý sál Městského úřadu Trutnov

Setkání jsou zdarma, ale kapacita míst je omezena. **Prosíme účastníky o rezervaci** na e-mailu: jhynkova@kr-kralovehradecky.cz nebo vsyrinkova@kr-kralovehradecky.cz či telefonicky na **727 949 896**.

Přijímací řízení 2022/2023

Každý žák 9. třídy si může podat 2 přihlášky k dalšímu vzdělávání. Podle návrhů žáka škola během února přihlášky vytiskne, zákonný zástupce zajistí potvrzení lékaře (pokud je SŠ vyžaduje) a odešle nejpozději do 1. 3. 2023. Pro administraci ve škole potřebujeme 2-3 dny. Plnou adresu škol, kód a název zvolených studijních oborů je proto nutné dodat nejpozději do 23. 2. 2023. Seznam škol a oborů v našem kraji dostali žáci v brožurě Atlas školství. Celorepublikový seznam lze najít na stránkách <http://www.infoabsolvent.cz/>. V případě potřeby se můžete přijít poradit do školy v mých konzultačních hodinách k volbě povolání 7. 2. 2023 nebo 21. 2. 2023, vždy od 15 do 16 hodin.

Sledujte pozorně kritéria hodnocení k přijímacímu řízení, která ředitelé SŠ vyvěsí na stránkách svých škol nejpozději do 31. 1. 2023. Jednotné přijímací zkoušky letos probíhají 13. 4. a 14. 4. 2023. První testy žák píše ve škole uvedené na 1. místě na přihlášce, druhý termín využije na škole uvedené v přihlášce na 2. místě. Pro přijímací řízení se zasílá lepší výsledek z testů na obě školy.

Stejně to platí i pro žáky 5. třídy, kteří chtějí studovat osmileté gymnázium.

Přeji všem šťastnou ruku při volbě budoucího povolání.

Mgr. Irena Nešněrová - výchovná poradkyně

Alzheimer home

V posledním předvánočním školním dnu se u třetáků nejen nadělovalo, ale i obdarovávalo, a to nejen ve třídě. Děti byly svým vystoupením potěšit seniory i personál v Alzheimer home. Překvapily je jako andělé s pásmem koled a básní. Společně jsme si zazpívali, předali vánoční přání od čtvrtáků i naše drobné dárečky a domluvili se na další shledání před Velikonocemi.

Všichni už se na společné shledání těšíme.

Mgr. Martina Hanušová

Zimní kurz žáků 7. třídy

Zimní kurz žáků 7. třídy začal i přes nepřízeň počasí a za slabých sněhových podmínek v pohodové atmosféře 16 žáků ve Velké Úpě v Krkonoších. Ubytování jsme byli v penzionu Mileta, kde vládla přátelská atmosféra a místo bylo ideálním zázemím pro náš kurz. Po rozdělení na pokoje jsme prozkoumali okolní terén a šli si ukázat sjezdovou trať Modřín, kde se odehrávalo naše lyžování, a cestu, kterou jsme museli každý den překonávat, protože sníh se nacházel pouze na sjezdovce. Před večerí jsme si zopakovali pravidla chování na horách a na sjezdovce a večer jsme hráli hry s kartami, při kterých jsme se dost nasmáli.

Cílem prvního dne lyžování bylo zjistit, jak na tom jako skupina jsme a co na lyžích zvládneme. Rozlyžovali jsme se, několik jízd věnovali správné technice a vhodné rychlosti na trati vzhledem k podmínkám a úsekům na trati a v závěru jsme jezdili ve dvojicích. Začátečníci poctivě trénovali dopoledne i odpoledne. Odpoledne se jim podařilo vyjet vlekem a sjet svou první sjezdovku. Zbytek skupiny se vydal na procházku spojenou s úseky ježdíkování. Před večerí jsme měli velmi zajímavou přednášku Horské služby, za kterou velice děkujeme Tomáši Novákovi.

Pátek 13. byl nešťastným kvůli počasí – takhle snad ne-
lilo ani o Vánocích! Ale dobrou náladu a atmosféru nám
to nezkazilo, protože jsme si užili dopoledne zábavných
aktivit. Děti si zahrály na Horsta Fuchse, vytvořily rekla-
mu na určitý produkt a ukázaly nám, že se meze kreativity
opravdu nekladou. Po výborné svíčkové jsme zhodnotili
kurz, předali certifikáty, sladkou odměnu a vykročili směr
teplo domova.

Máme spoustu zážitků, na které nezapomeneme! A jak by
řekly děti: „Byla to jízda!“

www.zssvoboda.eu

Dále nás čekalo lyžování ve Velké Úpě na Modřínu a někte-
ré přesun do Pece pod Sněžkou na Javor, pokud to počasí
dovolilo.

Balíme, odjíždíme. Lyžařský kurz, který počasím připo-
mínal spíše jarní turistický, je za námi. I v těchto pod-
mínkách jsme sníh na našich kopcích využili na maxi-
mum. Čas, kdy bylo opravdu nepříznivé počasí, jsme
trávili různými aktivitami na chalupě a užili si spoustu
legrace. Jeden den jsme místo lyží nasadili pláštěnky
a vydali se na pěší výlet do Pece pod Sněžkou, abychom
prozkoumali stav sjezdovek, na které pokročilí lyžaři
následující dny dojížděli skibusem. Ostatní brousili svah
ve Velké Úpě na Modřínu. Začátečníci se úspěšně nauči-
li během pár dnů základy lyžování a každý den se zlep-
šovali a překonávali sami sebe. Abychom mohli lyžovat,
museli jsme zvládnout každodenní opakované přesuny,
nachodili jsme spoustu kilometrů v přeskáčích s lyžemi
na ramenou a posílili jsme svou fyzickou i psychickou
kondici.

Každý den byl po lyžovačce připraven program. Jedno
odpoledne jsme našli poslední zbytky sněhu a chtěli spl-
nit dětem jejich největší přání – ježdíkování. Další den
jsme se podívali do „centra“ a zahráli si bowling a billi-
ard. Zbytek času jsme trávili hraním zábavných, spole-
čenských a stmelovacích her. Děti získávaly za aktivity
body a poslední společný večer nás čekalo vyhlášení
a předání cen.

Ukázky z literární tvorby účastníků lyžařského zájezdu:

Básnička o lyžáku

*Hop hop hop, vpravo vlevo v bok
všechny smete velký skok.
Připadám si jako velký kabrňák,
když nepadám na frňák.*

*Všichni se tu bavíme,
a dost se snažíme.
Když se teple oblečeme,
rýmu snadno přemůžeme.*

*Počasí je jako na jaře,
lyžujeme na Modřínu a na Javoře.
Hezky se tu bydlí nám,
tak dobré jídlo ještě neznám.*

*Bowling se nám dařil moc,
byl to pohled na radost.
Děkujeme za lyžák,
je to pěkný fičák.*

Karolína, Terka, Kačka a Ema

Lyžák na hlíně

*Sněhu tu moc není,
skoro ani kus,
všude samá hlína,
to je ale hnus.*

*Přeskáče si nasadíme,
vezmeme si helmu,
cestou z pokoje jsme
potkali naší Emu.*

*Lyžák to je prima,
to bude zas rýma.
Sice tu je hodně bláta,
Mileta je super chata.*

Natka, Lili, Natka, Ivča

Ukázkové hodiny basketbalu s BK Loko Trutnov

V pátek 13. ledna 2023 byli žáci 2. – 4. třídy naší školy účastníky ukázkových hodin basketbalu vedených profesionálními hráčkami A týmu BK Loko Trutnov Adélou Vítovou a americkou hráčkou Kassidy Malcolm a jejich trenérem.

Na to, čemu všemu se žáci ve svých hodinách věnovali, se můžeme podívat na následujících fotografiích.

Okresní kolo dějepisné olympiády

Ve středu 18. ledna 2023 proběhlo okresní kolo dějepisné olympiády. Soutěž se konala v Trutnově na ZŠ Komenského a zúčastnili se jí i dva naši žáci z 9. B – Michaela Macháčková a Daniel Báchor.

Stejně jako ve školním kole byly i nyní tématem československé dějiny po roce 1945. Naši žáci dosáhli v silné konkurenci

renci velmi dobrých výsledků. Míša se umístila na 13. místě se ziskem 62 bodů a Dan s 54 body skončil na 20. příčce. Celkem se okresního kola zúčastnilo 30 soutěžících.

Oběma žákům děkujeme za reprezentaci školy.

Mgr. Tereza Sisrová

Nová nabídka kroužků 2022-2023

Vážení rodiče,

v 3. lednovém týdnu byla všem žákům školy rozdána nabídka kroužků organizovaných na naší škole ve 2. pololetí školního roku 2022/2023.

V nabídce naleznete kromě tradičních kroužků také dvě nové nabídky, a to herní a modelářský kroužek ze světa Warhammeru, který povede Mgr. Jan Tomeček, a kroužek anglického jazyka vedený zkušenými lektory paní Bc. Andreou Haynes a Mgr. Miroslavem Knězem.

Herní a modelářský kroužek ze světa Warhammeru je zajímavou nabídkou na příjemně strávené čtvrté odpoledne. S panem Tomečkem se účastníci kroužku seznámí s touto moderní logickou strategickou deskovou hrou, ke které si vytvoří figurky, a následně ji mohou společně hrát. Kromě internetu se o této hře můžete více dozvědět v příloze na webových stránkách naší školy, kde naleznete také poutavé fotografické koláže.

Ke kroužku anglického jazyka se váže internetový odkaz, který naleznete v rozdané nabídce. Pro jistotu se s nabídkou anglického jazyka můžete seznámit i v příloze, která se rovněž nachází na našich webových strán-

kách www.zssvoboda.eu. Při nižším zájmu o účast na kroužku bude výuka vedena jedním lektorem. Při vyšším zájmu o účast na kroužku bude výuka vedena tandemově, tedy dvěma zkušenými lektory, kteří vedou kurzy nejen pro děti, ale i pro dospělé a pro děti pořádají také letní výukové tábory angličtiny. Tandemová výuka nabízí větší možnost individuálního přístupu k žákům. Zároveň se jedná o velmi efektivní formu výuky vedoucí k rychlému vzdělávacímu pokroku. Další bližší informace naleznete na jejich uvedených internetových stránkách.

Věříme, že se Vám obě naše nové nabídky budou líbit.

Volný čas dětí a mládeže a jeho naplňování pozitivními aktivitami hraje významnou roli při utváření osobnosti mladého člověka a při jeho pozitivní socializaci. Věříme, že by se i tyto dva kroužky mohly stát jeho pevnou součástí.

Tříkrálová sbírka – výtěžek

V pátek 6. ledna 2023 proběhla na naší škole a v jejím bezprostředním okolí tradiční Tříkrálová sbírka.

Dvě skupinky koledníků prošly školou a centrem města Svoboda nad Úpou se zapečetěnými pokladničkami, do kterých vybíraly příspěvky pro Oblastní charitu v Trutnově. Obě skupiny byly velmi úspěšné, neboť od štědrých dárců nasbíraly celkem 10. 248 Kč. Touto formou bychom jim rádi poděkovali za vynikající výsledek jejich dobrovolné snahy. Stejně tak děkujeme všem dárcům z řad široké veřejnosti, dále našim žákům a zaměstnancům Základní školy a mateřské školy ve Svobodě nad Úpou, kteří se rozhodli přispět na dobrou věc.

Nabídka kroužků na 2. pololetí školního roku 2022/2023

Přihlášku do kroužku odevzdá zájemce nejen u vedoucího kroužku, ale i u hospodářky školy.

Platbu za kroužek odevzdá zájemce u hospodářky školy, paní Schleichové, v době provozních hodin školní pokladny, nejdéle však do pátku 10. 2. 2023.

Název kroužku	Třída	Čas	Učitel	Cena
Keramika pro děti	2. - 6. třída	čtvrtek 14:00 - 15:30 hodin, 1x za 14 dní, (max.15 dětí)	p. Helena Bernardová	600,- Kč
Břišní tance		pondělí 16:30 - 18:30 hodin, 1x za 14 dní pátek 16:30 - 18:30 hodin, 1x za 14 dní	p. Irina Viničuk více info na tel. 605140986	500,- Kč
Vybíjená	4. - 5. třída	úterý 13:30 - 14:30 hodin, 1x týdně	Mgr. Nikola Zimová	450,- Kč
Péče o domácí mazlíčky 1	5. - 7. třída	úterý 13:05-13:50 hodin, 1x týdně	Mgr. Jitka Macháčková	300,- Kč
Péče o domácí mazlíčky 2	8. - 9. třída	úterý 15:10-16:00 hodin, 1x týdně	Mgr. Jitka Macháčková	300,- Kč
Kroužek anglického jazyka	bližší informace v Bakalářích a na https://www.haynesenglish.com/zssvoboda			150,- Kč/60 min./žák
Tigers - Tygřici	MŠ, 1. - 2. třída	úterý 12:30 - 13:30 hodin, 1x týdně	Mgr. Miroslav Kněz, Bc. Andrea Haynes	150,- Kč/60 min./žák
Dragons - Draci	3. - 4. třída	úterý 13:30 - 14:30 hodin, 1x týdně	Mgr. Miroslav Kněz, Bc. Andrea Haynes	150,- Kč/60 min./žák
Raptors - Dravci	5. - 9. třída	úterý 15:15 - 16:15 hodin, 1x týdně	Mgr. Miroslav Kněz, Bc. Andrea Haynes	150,- Kč/60 min./žák
PC kroužek	2. - 4. třída	úterý 14:00 - 15:30 hodin, 1x za 14 dní	p. Petr Homola	300,- Kč
Kroužek „Vařečka“	3. - 7. třída	úterý 13:00 - 14:30 hodin, 1x za 14 dní max. 10 dětí	p. Monika Schleichová	400,- Kč
Elektrotechnický kroužek	5. - 9. třída	středa 14:10 - 15:40 hodin, 1x týdně	p. Macháček	350,- Kč
Herní a modelářský kroužek ze světa Warhammeru	5. - 9. třída	bližší informace v Bakalářích čtvrtek 15:00 - 17:00 hodin, 1x týdně	Mgr. Jan Tomeček	500,- Kč
Skaut	více informací získáte na webu www.skaut-svoboda.cz			
Rybářský kroužek		středa 16:00 - 17:00 hodin	p. Radek Slováček, tel. 737660983, pytlak@centrum.cz	
Klub spolužáků SNŮ	4. - 9. třída	pondělí 14:00 - 16:00 hodin, 1x týdně čtvrtek 12:50 - 13:20 hodin, 1x týdně	p. Michaela Špetlová, p. Aneta Váchová	zdarma
Klub KNIHOŽROUTŮ	1. - 9. třída	úterý 12:50 - 14:00 hodin, 1x týdně čtvrtek 12:50 - 15:30 hodin, 1x týdně	p. Michaela Špetlová, p. Aneta Váchová	zdarma
zároveň otevřená knihovna pro všechny žáky				
Kangoo jumping (není organizováno školou)	vel. bot od 34 do 41	pátek 14:30 - 15:30 hodin max. 10 dětí	p. Alla Hryčka p. Nathaly Sarah Kornfeldová	1150,- Kč s botami 650,- Kč bez bot

Prosinec v 1. oddělení školní družiny

Poslední měsíc v kalendářním roce 2022, měsíc prosinec, jsme prožili co nejlépe to šlo. Každý den jsme otevřeli jedno okénko z našeho družinového adventního kalendáře se spoustou zábavných aktivit a odměn, vyráběli jsme spousty vánočních výrobků a dárečků, sportovali v tělocvičně a nezapomněli jsme ani na zvířátka v lese, která jsme se vypravili během jedné vycházky nakrmit kaštaný a žaludy, které nám zbyly z podzimního tvoření.

Přejeme Vám hezké prožití vánočních svátků a šťastný nový rok 2023.

Vychovatel 1. oddělení školní družiny **Matyáš Janda**

Vánoce v I. a II. oddělení školní družiny

V obou odděleních školní družiny dnes proběhla vánoční besídka. Obě oddělení se na část odpoledne spojila, děti před-

nesly básničky, zazpívaly písničky, a dokonce došlo i na kouzelnické vystoupení. Závěrem společné vánoční besídky jsme si společně zazpívali pár koled za doprovodu kláves a rozdali si dárečky, které nám do naší družiny přinesl Ježíšek.

Přejeme Vám krásné Vánoce a šťastný nový rok 2023.

Vychovatelé školní družiny **Matyáš Janda** a **Dana Šritrová**

Prosinec v mateřské škole

Prosinec u Myšek

Měsíc prosinec jsme ve školce odstartovali vánočními dílničkami pořádanými pro rodiče s dětmi, kdy jsme se zároveň příjemně naladili na nadcházející svátky.

Tradiční návštěvu Mikuláše s anděly a čerty všechny děti uvítaly, statečně písničky zazpívaly a z nadílky měly velkou radost. Činnosti v následujícím týdnu pak byly věnovány právě Mikulášům, andělům a čertům, kdy děti modelovaly nadílku do pytle, uvolňovaly si ruku při kreslení Mikulášových vousů, malovaly uhlem čertíky, tančily čertovské tanečky, zapouštěly andělům barvy do šatů a třeba i vyráběly tradiční vrkoče.

U pana Kapuciána jsme se byli podívat na vyřezávaný Betlém, čímž mu chceme ještě jednou poděkovat za pozvání.

Chvíli nám i zima přála, a tak jsme ji využili na stavění sněhuláků a bobování.

V tomto měsíci jsme zahájili dvě pravidelné aktivity, ve kterých chceme pokračovat do konce školního roku. První je cvičení v tělocvičně v budově základní školy, kam bychom chtěli chodit každý čtvrtek (s výjimkou jiných akcí nebo hezkého počasí) a druhou je návštěva městské knihovny, kde máme domluvené termíny jednou měsíčně.

V posledních týdnech tohoto měsíce jsme se věnovali především přípravám na Ježíška, zdobení stromčků a ozdobiček různými způsoby a technikami. A samozřejmě nechybělo seznámení s vánočními tradicemi a čekání na Ježíška, který dětem nadělil mnoho krásných her a hraček. V závěru posledního týdne k nám také zavítala třída Medvídků s vánočním programem a my jen žasli, kolik krásných vánočních písniček, koled a básní umí. Děkuje.

A teď už se zase těšíme na společně strávené dny a nové zážitky v roce 2023.

Za třídu Myšek
paní učitelka **Terka**

Prosinec u Zajíčků

Adventní čas jsme trávili tvořením, zdobením a těšením se na všechny vánoční akce.

Navštívil nás Mikuláš s čerty a anděly a přinesl dětem nadílku. Děti si ve školce ozdobily stromeček a během vánočního dne se seznámily s lidovými zvyky a těšily se z nových hraček od Ježíška.

Navštívili jsme společně betlém a vánoční strom v Maršově 1, betlém u pana Kapuciána, ale i betlém v kostele, kde si děti zazpívaly vánoční koledy. Vánoční atmosféru nám pomohli navodit i kamarádi ze třídy Medvídků se svým pásmem vánočních písní a básniček. A dokonce jsme si v tomto období dostatečně užili sněhové nadílky. Děti stavěly sněhuláky, klouzaly se na lopatách a prostě jsme si toto

období báječně užili. Škoda, že se v tento čas dařilo nemocem, a proto velká část dětí trávila předvánoční čas doma v posteli. Proto si přejme do nového roku hodně zdraví a radostných chvil se všemi kamarády a blízkými!

Prosinec u Medvídků

Tento krásný poslední měsíc v roce byl pro děti plný překvapení a zážitků. Každý den si děti otvíraly jeden pytlíček z adventního kalendáře. V něm na ně čekal malý dřevěný dáreček a bonbon.

5. prosince k nám přišli čerti, andělé a Mikuláš. Děti od nich dostaly nadílku, a za to jim zazpívaly písničky a řekly několik básniček. Na druhý den si děti ve školní kuchyňce upekly perníčky, které si spolu s rodiči ozdobili na vánoční dílně. Na dílně si mohli vyrobit i soby, sněhuláky, vánoční stromečky a kapříky. Děti se naučily adventní pásmo, které obsahovalo mnoho písniček a básniček. S tímto pásmem udělaly radost v domově důchodců. 19. prosince jsme si ve školce udělali vánoční den. Děti se seznamovaly s vánočními zvyky, sestavily si papírový betlém, poslouchaly koledy, ochutnávaly cukroví a těšily se na příchod Ježíška. Ten dětem donesl dárečky, které zůstávají ve školce, ale i osobní dáreček, který si odnesly domů. Poslední akcí v tomto roce bylo zpívání v kostele. Medvídci tam vystoupili s dvěma básničkami a jednou písní. Celá třída vám přeje veselé Vánoce a šťastný nový rok 2023.

Paměť Krkonoš, z. ú.

Vás zve k účasti na přednáškách na téma

Tvorba rodokmenu

pod vedením historika Mgr. Jana Ivanova, Ph.D.

Základní i rozšířené informace k tvorbě rodokmenu. Kde začít, jaké prameny vyhledat, důležité zásady...

V semináři potom poradíme s individuálními problémy.

I. část + navazující seminář: 26. ledna 15:00

II. část + navazující seminář: 23. února 15:00

Shrnující seminář: 23. března 15:00

Přednášky budou formou e-learningu, můžete se tedy zúčastnit z pohodlí domova, ale můžete přijít i osobně k nám do badatelny (Třída Josefa II., čp. 87, Horní Maršov).

Přihlaste se prosím na mailu alice@pametkrkonos.cz

nebo

na telefonu 724 561 147

E-learning probíhá v rámci projektu Dokumentační centrum Krkonoš online / Dokumentacyjny Centrum Karkonoszy online (CZ.11.4.120/0.0/0.0/20_032/0002854).

Střípky z dějin: Co se skrývá pod křídly výra

Antonín Tichý

Mosazné těžítko s figurou sovy ve stylu art deco není jen tak ledajaký kus inventáře z psacího stolu. Nepochybně patřilo některému z rytířů tak trochu tajemného pánského spolku Schlaraffia s výrem ve znaku. Bratrstvo umělecky založených recesistů s pobočkami po celém světě bylo, jak už návštěvníci podsložky „Schlaraffia – umění, přátelství, humor“ na www.freiheit.cz většinou vědí, založeno v roce 1859 v Praze. I v našem regionu existovalo před druhou světovou válkou několik významných poboček, z nichž nejbližší bývala v Trutnově a o něco později i ve Vrchlabí. Je smutnou skutečností, že konkrétně ze Svobody nad Úpou byl podle dostupných seznamů pouze jeden jediný registrovaný člen. Zato opravdové eso známe v lékařském světě jako zakladatel léčby dětské obrny v Janských Lázních metodou „Warm Springs“, vedoucí lékař MUDr. Viktor Sellner se spolkovou přezdívkou volně přeloženou do češtiny „Lázeňský duch Janského vířidla“. Podobnými drobnostmi jako uvedené těžítko se hračkové ve středověkých pláštích s šaškovskými čapkami na hlavě obklopovali nejen ve svých hradech, jak nazývali spolkové místnosti, často jen pronajaté v obyčejné hospodě. Svéráznou symbolikou připomínající laické veřejnosti daleko tajuplnější a uzavřenější společenstva svobodných zednářů zdobili ctihodní šlarafové své příbytky i po převléknutí do civilu, kdy se z nich stali normální páni továrníci, lékaři, učitelé, herci, intelektuálové i řemeslníci. Předlouhé povídání o vzniku, pravidlech, hierarchii, jazyku a mnoha dalších specialitách té důmyslné hry pro velké kluky zní jako pohádka, nad kterou by současníci nejspíš ohrnovali nos. Kdo má zájem, informace si najde. Pohádka je jen takový oslí můstek k zajímavému příběhu. Téměř každá pohádka, aspoň za mého dětství končila slovy: ...zazvonil zvonec a pohádka je konec. Jenže ve Schlaraffii je všechno naopak, takže zvonkem to vlastně začalo. Má občasná múza Karolína, která když mi nemá co nabídnout, vysedává v Infocentru v Lánově, mi poslala fotografii ozdobného domovního zvonku, původem z továrnické vily rodiny Götzlů z Čisté v Krkonoších. Protože je děvucha zvědavá a ve všem čuchá člověčinu, napadla ji prokazatelná souvislost s členstvím dvou významných tamějších podnikatelů se jménem Götzl ve vrchlabské pobočce šlarafů zvané oficiálně Hohenelba. Zvonek je sice částečně znehodnocen neodborným připevněním krycích štítků z okaté odlišného materiálu místo původních jmenovek, což lze s přimhouřením oka omluvit tehdejšími technickými možnostmi a estetickým citem snaživého kutila. Podobné zákroky ještě dlouho v poválečných letech v celém pohraničí vedl i odpor ke všemu německému. V tomto konkrétním případě by však nebyl na místě. Majitelé vily včetně širokého příbuzenstva byli židovského vyznání a mnoho z nich se stalo obětí holokaustu. Ve Schlaraffii, která si zakládala na důsledné apolitičnosti to, až do uchopení vlády fanatikem s knírkem v sousedním Německu nikomu nevadilo. Norimberské zákony však otřásl základy Schlaraffie ještě před jejím úplným rozpuštěním krátce po záboru Sudet v roce 1938. Vrchlabské pobočce tak bylo od jejího založení 30. dubna 1928 dopřáno pouhých deset let trvání. Ani soudruzi z poválečné vládnoucí strany neměli na

podobné organizace odlišnější názor. Ba naopak důsledně ničili archivní fondy, takže se hmotných památek zachovalo jen nepatrné minimum. Z dostupnějších celosvětových ročenek lze v pobočce Hohenelba, která si do svého znaku vtipně zakomponovala emblém sovy na lyžích, objevit dokonce hned tři šlarafy se jménem Götzl. Již uvedení dva byli bratři Hans Moritz, rytíř „Von der Pappen der Kleinkalibrige“ a mladší Karl Fritz řečený Buba se spolkovou přezdívkou „Voltaire doch schweigen“. Jako čestný člen byl veden ještě jejich strýc, pražský lékař, urolog MUDr. Artur Götzl „Steinheil mit der Stimmzuhaus“ (4. června 1869 – 23. prosince 1936). V současné době je ošidné uvádět životopisná data i zemřelých osob a rodopisci to v žádném případě nemají lehké. O to složitější je proniknutí do židovských matrik. Jenže bez bližší identifikace se těžko určují časové posloupnosti i vzájemné příbuzenské vztahy. Zejména když se konkrétně na jméno Götzl z Čisté v Krkonoších, kdysi nazývané Lauterwasser, dnes součást Černého Dolu nabalují další známá jména izraelské komunity z nejbližšího krkonošského regionu jako Löwit, Pick a další, která rovněž figurují v seznamech Schlaraffie. Není nutno začínat od biblického Mojžíše – na mnohaletou výrobu papíru v oblasti navázal Moritz Götzl (26. ledna 1831 ve Velkých Všelisech na Mladoboleslavsku – 14. října 1897 v Berlíně) ředitel továrny v Mladé Boleslavi zakoupením čistécké papírny od dědiců Bedřicha Kieslinga v roce 1869 za 19 520 zlatých. Jako spolumajitelka byla vedena i jeho žena Marie rozená Fischerová z Brandýsa nad Labem (20. ledna 1845 – 11. února 1915). Po jeho smrti získal prokuru jejich syn Richard Götzl (1867 – 28. ledna 1917) manžel Vrchlabačky Almy Löwitové (13. listopadu 1876 – 20. dubna 1934) z další židovské podnikatelské dynastie. Jistý Karl Max Löwit z Podhůří se honosil šlarafistickou přezdívkou „Putzi der Kornprinz“. Richard Götzl papírnu odkoupil v roce 1905 a v roce 1917 přepsal na syny Hanse Moritze (31. srpna 1898 Vrchlabí – 1947 Gloucestershire Velká Británie) a Karla Fritze (31. května 1903 – 14. dubna 1965 Shrewsbury Velká Británie). Hans si vzal vídeňskou rodačku Alici, za svobodna Buchwaldovou, narozenou na svátek mého patrona svatého Antonína (13. června) 1901 a měli spolu dvě dcery – Evu (asi 1922) a Veru (1924). Pamětníci jako například paní Helena Chmelíková, dcera továrního kočího Čermáka, který přišel z Vrchlabí v roce 1927, bydlela v Čisté snad od narození a vzpomínala, že paní továrníková napadla na nohu. Ač dobrá lyžařka si ji totiž v zimě roku 1931 na lyžích u Černé boudy na Černé hoře zlomila s trvalými následky. Celá Götzlova rodina byla prý všeobecně oblíbená. Zejména starší z bratrů Hans se v duchu filantropických zásad Schlaraffie zapsal jako štědrý mecenáš řady spolků, v první řadě hasičského sboru v Čisté. Pro své zaměstnance nechal v roce 1912 postavit činžovní dům, kde bylo uhlí

na otop zdarma. Pořádal dobročinné besídky s peněžními dárky. V době váznoucího odbytu papíru zřídil naproti papírně pohotově dnes již zaniklou výrobu dlaždic. Údajně byl pro svůj původ deportován do koncentračního tábora, odkud mu pomohli němečtí sousedé z Čisté. Celé rodině se ještě před vypuknutím války podařilo uprchnout do Anglie. I odtud poslal Hans těm, kteří mu pomohli nějaké balíčky. V Čisté po nich zůstala nejen prosperující továrna, kterou během války vlastnil říšský Němec a po znárodnění v roce 1948 byla začleněna do národního podniku Krkonošské papírny, ale také výstavná secesní vila často zobrazovaná na historických pohlednicích s již zmiňovaným elektrickým zvonkem se dvěma tlačítky u vchodových dveří. Vila rozparcelovaná na byty pro zaměstnance papíren postupně

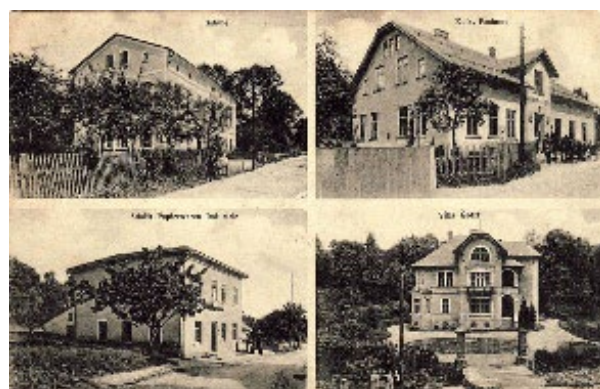
pustla. Když ji před časem navštívil syn Karla Fritze Götzla Thomas, žijící v Anglii byl prý jejím stavem odlišným od dětských vzpomínek velmi, velmi rozčarován a svou nelibost doplnil konstatováním, že sem už nikdy nepřijede. Dnes je nepřehlédnutelná budova citlivě zrekonstruována včetně přilehlého parku. Jako rodinný penzion Villa Anna nabízí příjemný pobyt v sedmi zařízených apartmánech pro celkem 20 osob. Podle Černodolského zpravodaje i bývalá Götzlova papírna v soukromých rukách nového majitele vzkvétá, i když se tam už dávno nevyrábí lepenka. Život na březích Čisté se tomu v Úpském údolí podobá jako vejce vejci. Vždyť je to jen přes kopec. Ten rozčepýřený výr ze znaku vrchlabské Schlaraffie by ho přelétl natošup i s lyžemi na nohách.

Domovní zvonek z Götzlový vily v Čisté v Krkonoších / Vila na snímku z 30. let 20. století

Hans Moritz Götzl poslední předválečný majitel firmy / Götzlova papírna v Čisté 1929

Secesní Götzlova vila na málokteré historické pohlednici z Čisté v Krkonoších chyběla

Obytný dům pro zaměstnance firmy / 2x vila na pohlednici samostatně / Papírna vlevo nahoře

Spolek dobrovolných hasičů v Čisté z dvacátých let minulého století s mecenášem Hansem Moritzem Götzlem (uprostřed v buřince a vlevo nahoře ve výřezu)

Současný penzion Villa Anna na fotografii Jiřího Matějčka

MĚSTO SVOBODA VE SPOLUPRÁCI S SK JANSKÉ LÁZNĚ
POŘÁDÁ ZÁVODY

O POHÁR STAROSTY MĚSTA SVOBODY NAD ÚPOU

LYŽE - SNOWBOARD - SKIALPY

25. 2. 2023 DUNCAN

ZÁPIS: 8:30

START 9:30

STARTOVNÉ: SEKT A JAHODY (DOSPĚLÍ)

MĚSTO SI VYHRAZUJE PRÁVO PŘI NEDOSTATKU SNĚHU AKCI ZRUŠIT NEBO PŘESUNOUT